

לא בתחלת הלילה. ואף בסוף הלילה נשים הולכות זקוק ויתן דעתו עליהם: וכשהוא מספר. כשהוא משמש מנתנו: מגלה טפה ומכסה עפה. צפרק מי שנתו (ברכות דף כג.): אמרינן שהמירו (לה לאשה) לגלות טפחיים לקטנים והוא היה מגלה טפה מאותן טפחיים ומכסה טפה כלומר וטפה שני נשאר מכוסה: כמי שכפאו עד. שהיה ממנה כאלה הטרד ממנה עד שכופהו. אלמא מספר היה בשעת תשמיש: הא צמינו דשמיש. שרי כדי לרצותה: דמליניי כמלאכי השמים. שהן מליניי ונדלגין משאר בני אדם כמלאכי השמים כדאמרינן בהגדה: «מלמד שהיו ישראל מליניי» שם כלומר שהיו עם צפני עזמן ולא נתערבו במלאכים: הסורה הפירוק. דכתיב כי יקח איש אשה^א שהיא לקומה לו לעשות בה כל חפלו. וכתיב הרמזים ו'ל צפרק כ"א מהא"ב (הל"ט) וצננד שלא יוציא שו"ל: מ"ש מן צניטא. דג שזולתו או שולקן כרזנו: אל ישפה אדם צנום זה. שצנעה שזוקק עם אשתו לא יתן עיניו בצנעה אחרת אפי"ה היא אשתו: המורדים והפושעים צי. אלו בני תשע מדות שלפי שיש לה עזירה צייתתן הוו מורדין ופושעין: בני אימה. לשון יראה שמטיל אימה על אשתו להזקק לה שלא בצנעה ומוחקן כך אין צניו הגונים לפי שנוהג שלא כשורה כדדרישין צפרק המוצא תפליין^ב ואף צרגלים חוטא^ג [משלי יט]: בני אנוסה. גריע טפי מצני אימה דצני אימה לא היא אנוסה ממש ואנוסה מיירי צנעה לגמרי ומוחקן ששני אלו קרויין להיות זה כזה חשיב להו כחד דהא צני לוי אמר תשע מדות וצפרקן אמה מוצא עשר: בני שנואה שנואה ומוחקן כך נותן דעתו על אשה אחרת: בני נדוי. שצא עליה כשהוא מנודה: בני סמורה. שצא על אחת מנשוי וסבור שהיא צרתה: בני מריצה. אפי"ה שאינו שנואה אלא שהיתה מריצה צנייה לפי שעה: בני סכרות. שמתוך סכרותו אינו נותן דעתו על אשתו: בני גרושה הלב שגמר להיות זה לצנו לגרשה: בני ערבוניא. שצאו עליה כמה בני אדם: בני הופה. שמעוזה פניה להיות שצניו משמש אלא צנייה מוצעתו צפה: כל אדם שאשתו מוצעתו צפה לפניו יעקב ואמרה לו אלי תבא^ד ואלא ממנה יששכר דכתיב ומצני יששכר יודעי צינה לעתים: דמרציא ארצויי.

גא א מיי פירא מה' ופ"ה מה' דעת הלכה י ד סגן לאון קבו טוש"ע דה"ע סימן כה סעיף ג וטוש"ע א"ח סי' רמ סעיף ז: גר ב מיי שם סגן ש טוש"ע א"ה"ע שם סעיף ג וטוש"ע א"ח שם סעיף ח: גה ג מיי פירא מה' אטורי ציאה הלכה י סגן ש טוש"ע א"ה"ע סי' כה סעיף ג צנעה: גו ד ה מיי שם הל"כ יב טוש"ע שם סעיף י וטוש"ע א"ח סגן רמ סעיף ג: גז ר מיי שם סגן ש טוש"ע א"ח שם סעיף ג: גז מיי פ"ד מהל"כ נדרים הלכה א ויבג מהל"כ שבעת הלכה א [ופ"ב מהל"כ מירוח הל' א] סגן לאון מנג טוש"ע י"ד סימן ר"ח סעיף א: גח ח מיי פ"ד מהל"כ נדרים הלכה ג טוש"ע י"ד שם סעיף ג:

מוסף רש"י

וברותי. לשון גריעה [יחזקאל ב דח]. בני אימה. בני אמה שפחה [רא"ה]. בני מריצה. שחקק עם אשתו טעו וזיעו שאלה אנוסה מנודה כהני נבונים מנינים דבר מתוך דבר [טרוינין ק]. וכתיב יששכר כ"י. אלה טענה אל יעקב לנדר מנה ומהאמר אל מנודה כי שכן שפרק וכו' [שם]. הדרן עלך ואלו מותרין

פירוש הרא"ש

בני יפיפין ביותי. בלא מוס: מגלה טפח ומכסה עפה. כדי שיהא יראה וצוה על פניו כי מני שלא יהיה קרויין פיר דומה דרך סדן וירושלמי פ"ק דיבמות הלכה א: ונמצאו בניו באין לירי במסורת. שהתענה צנעה אחרת בשעת תשמיש קרויין הצניו לגד ממונות ומחקן שצניו משמש אלא צנייה מוצעתו צפה ואלו בקלות ראש אין צננו ממשנה אחרת: בבי"ה דהשמיש: שרי להבנות תלומד: דמציניי כמלאכי השמים. בתורה ובמצוות ופרשין וקדושים משאר המון העם כקדושת מלאכי השמים: ערבותי לו שלחן והרבה. ש"ש עמה שלא דרכה: מן בנייתא. דג שאולכו לוי שולקן ומכיל כפי רצונו: וברותי טבב הפושעים וגו'. לשון גריעה

אינו מספר. אינו משמש: מגלה טפה. מנודה: ומכסה. אותו טפה מנדה וכן עושה עד שיצא עליה: ודומה כמי שכפאו עד. שצא עלי צנח ודומה כמי ששד כפאו. ואית דאמרי שמכסה כולו כאלה שמפחד מן השד: דמציניי. שטנופים צנייה: צניטא. דג שיכול לאכלו כמו שירצה: בני אסנת"ה משגע"ת. סימן הוא: שנואה. שצנו על אחרת בשעת תשמיש. ואמרו כשצא עליה לאו ציאה גמורה היא האולי וכל כך שנואה אלא כנות צעלמא הוא: בני נדוי. שהצנע צנידוי וצא עליה ומעצרת הימנו: בני סמורה. שיש לו צ' נשים וסבור לצא על זו וצא על אחרת. ל"א בני סמורה שהוא סבור לצא על אשה אחרת ומנאלת שהיא אשתו וקרויין לממורות שהרי נתכוון לניאוף: בני מריצה. שמשמש צמריצה: בני סכרות. שמשמש צמרות דציאתו לאו ציאה גמורה אלא כציאת זנות היא שאין מתכוון אלא לצעול צעלמא: בני ערבוניא. שצא על אשה אחת צין הנשים ואין ידוע על איזו מנחן צא. ל"א שצנו עליה אנשים הרבה ואין ידוע צן מי הוא. ל"א בני ערבוניא ספק צן תשעה לראשון או צן שבעה לאחרון: יששכר חמור גרם. חמור גרם ליששכר שנוול. אותו חמור שהיה יעקב רוכב פניה לאלה לכה: דמרציא ארצויי. אינה מוצעת צפה אלא דמרציא קמיה מראה לו מתוך דצריה כגון לכה דמהיחא נפקי צני מעלילא:

הדרן עלך ואלו מותרין

ארבעה נדרים הפירו חכמים. בלא שום שאלה: נדרי זיוונין כו' מן הסלע. שהוא ארבע דינרין: והלכה. הקונה אומר שאינו מוסף לו על שקל שהוא שני דינרין: ארבעה נדרים הפירו חכמים. בני גרושת הלב בני ערבוניא בני חצופה איני^א והאמר בני שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל אדם שאשתו טובעתו הויין לו בנים שאפילו בדרורו של משה רבינו לא היו כמותם שנאמר^ב הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וכתוב^ג ואקח את ראשי שבמיכם ולא כתיב נבונים וכתוב^ד יששכר חמור גרם וכתוב^ה מבני יששכר יודעי בינה לעתים היא דמרציא ארצויי:

הדרן עלך ואלו מותרין

ארבעה נדרים הפירו חכמים. בני גרושת הלב בני ערבוניא בני חצופה איני^א והאמר בני שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל אדם שאשתו טובעתו הויין לו בנים שאפילו בדרורו של משה רבינו לא היו כמותם שנאמר^ב הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וכתוב^ג ואקח את ראשי שבמיכם ולא כתיב נבונים וכתוב^ד יששכר חמור גרם וכתוב^ה מבני יששכר יודעי בינה לעתים היא דמרציא ארצויי:

בני יפיפין ביותר אמרה להן אינו מספר עמי לא בתחלת הלילה ולא בסוף הלילה אלא בחצות הלילה יוכשהווא מספר מגלה טפה ומכסה טפח ודומה עליו כמי שכפאו עד ואמרתיו לו מה טעם ואמר לי כדי שלא אתן את עיני באשה אחרת ונמצאו בניו באין לירי ממורות לא קשיא הא כמילי דתשמיש הא כמילי אחרניותא א"ר יוחנן זו דברי יוחנן בן דהבאי אבל אמרו חכמים אין הלכה כיוחנן בן דהבאי אלא לכל מה שאדם רוצה לעשות באשתו עושה משל לבשר הבא מבית הטבח רצה לאכלו במלח אוכלו צלי אוכלו מבושל אוכלו שלוק אוכלו וכן דג האבא מבית הצייד אמר ואמיר מאן מלאכי השרת רבנן דאי תימא מלאכי השרת ממש אמאי אמר רבי יוחנן אין הלכה כיוחנן בן דהבאי הא אינהו בקיאי בצורת הולד טפי ואמאי קרו להו מלאכי השרת^א דמציניי כמלאכי השרת היא דאתאי לקמיה דרבי אמרה לו רבי ערכתי לו שלחן והפכו אמר לה בתי תורה התירתיך ואני מה אעשה לך היא דאתאי לקמיה דרב אמרה לו רבי ערכתי לו שלחן והפכו אמר מאי שנא מן ביניתא^ב ואלא תתרוו אחרי לבבכם מכאן אמר רבי יאל ישתה אדם בכום זה ויתן עיניו בכום אחר אמר רבינא לא נצרכא אלא דאפילו^ג ב' נשוי^ד וברותי מכם המורדים והפושעים בי אמר רבי לוי יאלו בני תשע מדות בני אסנת"ה בני אימה בני אנוסה בני נדוי בני תמורה בני מריצה בני שכרות בני גרושת הלב בני ערבוניא בני חצופה איני^א והאמר בני שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל אדם שאשתו טובעתו הויין לו בנים שאפילו בדרורו של משה רבינו לא היו כמותם שנאמר^ב הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וכתוב^ג ואקח את ראשי שבמיכם ולא כתיב נבונים וכתוב^ד יששכר חמור גרם וכתוב^ה מבני יששכר יודעי בינה לעתים היא דמרציא ארצויי:

הדרן עלך ואלו מותרין

ארבעה נדרים הפירו חכמים. בני גרושת הלב בני ערבוניא בני חצופה איני^א והאמר בני שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל אדם שאשתו טובעתו הויין לו בנים שאפילו בדרורו של משה רבינו לא היו כמותם שנאמר^ב הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וכתוב^ג ואקח את ראשי שבמיכם ולא כתיב נבונים וכתוב^ד יששכר חמור גרם וכתוב^ה מבני יששכר יודעי בינה לעתים היא דמרציא ארצויי:

הדרן עלך ואלו מותרין

ארבעה נדרים הפירו חכמים. בני גרושת הלב בני ערבוניא בני חצופה איני^א והאמר בני שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל אדם שאשתו טובעתו הויין לו בנים שאפילו בדרורו של משה רבינו לא היו כמותם שנאמר^ב הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וכתוב^ג ואקח את ראשי שבמיכם ולא כתיב נבונים וכתוב^ד יששכר חמור גרם וכתוב^ה מבני יששכר יודעי בינה לעתים היא דמרציא ארצויי:

בני יפיפין ביותר אמרה להן אינו מספר עמי לא בתחלת הלילה ולא בסוף הלילה אלא בחצות הלילה יוכשהווא מספר מגלה טפה ומכסה טפח ודומה עליו כמי שכפאו עד ואמרתיו לו מה טעם ואמר לי כדי שלא אתן את עיני באשה אחרת ונמצאו בניו באין לירי ממורות לא קשיא הא כמילי דתשמיש הא כמילי אחרניותא א"ר יוחנן זו דברי יוחנן בן דהבאי אבל אמרו חכמים אין הלכה כיוחנן בן דהבאי אלא לכל מה שאדם רוצה לעשות באשתו עושה משל לבשר הבא מבית הטבח רצה לאכלו במלח אוכלו צלי אוכלו מבושל אוכלו שלוק אוכלו וכן דג האבא מבית הצייד אמר ואמיר מאן מלאכי השרת רבנן דאי תימא מלאכי השרת ממש אמאי אמר רבי יוחנן אין הלכה כיוחנן בן דהבאי הא אינהו בקיאי בצורת הולד טפי ואמאי קרו להו מלאכי השרת^א דמציניי כמלאכי השרת היא דאתאי לקמיה דרבי אמרה לו רבי ערכתי לו שלחן והפכו אמר לה בתי תורה התירתיך ואני מה אעשה לך היא דאתאי לקמיה דרב אמרה לו רבי ערכתי לו שלחן והפכו אמר מאי שנא מן ביניתא^ב ואלא תתרוו אחרי לבבכם מכאן אמר רבי יאל ישתה אדם בכום זה ויתן עיניו בכום אחר אמר רבינא לא נצרכא אלא דאפילו^ג ב' נשוי^ד וברותי מכם המורדים והפושעים בי אמר רבי לוי יאלו בני תשע מדות בני אסנת"ה בני אימה בני אנוסה בני נדוי בני תמורה בני מריצה בני שכרות בני גרושת הלב בני ערבוניא בני חצופה איני^א והאמר בני שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל אדם שאשתו טובעתו הויין לו בנים שאפילו בדרורו של משה רבינו לא היו כמותם שנאמר^ב הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וכתוב^ג ואקח את ראשי שבמיכם ולא כתיב נבונים וכתוב^ד יששכר חמור גרם וכתוב^ה מבני יששכר יודעי בינה לעתים היא דמרציא ארצויי:

הדרן עלך ואלו מותרין

ארבעה נדרים הפירו חכמים. בני גרושת הלב בני ערבוניא בני חצופה איני^א והאמר בני שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל אדם שאשתו טובעתו הויין לו בנים שאפילו בדרורו של משה רבינו לא היו כמותם שנאמר^ב הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וכתוב^ג ואקח את ראשי שבמיכם ולא כתיב נבונים וכתוב^ד יששכר חמור גרם וכתוב^ה מבני יששכר יודעי בינה לעתים היא דמרציא ארצויי:

הדרן עלך ואלו מותרין

ארבעה נדרים הפירו חכמים. בני גרושת הלב בני ערבוניא בני חצופה איני^א והאמר בני שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל אדם שאשתו טובעתו הויין לו בנים שאפילו בדרורו של משה רבינו לא היו כמותם שנאמר^ב הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וכתוב^ג ואקח את ראשי שבמיכם ולא כתיב נבונים וכתוב^ד יששכר חמור גרם וכתוב^ה מבני יששכר יודעי בינה לעתים היא דמרציא ארצויי:

בני יפיפין ביותר אמרה להן אינו מספר עמי לא בתחלת הלילה ולא בסוף הלילה אלא בחצות הלילה יוכשהווא מספר מגלה טפה ומכסה טפח ודומה עליו כמי שכפאו עד ואמרתיו לו מה טעם ואמר לי כדי שלא אתן את עיני באשה אחרת ונמצאו בניו באין לירי ממורות לא קשיא הא כמילי דתשמיש הא כמילי אחרניותא א"ר יוחנן זו דברי יוחנן בן דהבאי אבל אמרו חכמים אין הלכה כיוחנן בן דהבאי אלא לכל מה שאדם רוצה לעשות באשתו עושה משל לבשר הבא מבית הטבח רצה לאכלו במלח אוכלו צלי אוכלו מבושל אוכלו שלוק אוכלו וכן דג האבא מבית הצייד אמר ואמיר מאן מלאכי השרת רבנן דאי תימא מלאכי השרת ממש אמאי אמר רבי יוחנן אין הלכה כיוחנן בן דהבאי הא אינהו בקיאי בצורת הולד טפי ואמאי קרו להו מלאכי השרת^א דמציניי כמלאכי השרת היא דאתאי לקמיה דרבי אמרה לו רבי ערכתי לו שלחן והפכו אמר לה בתי תורה התירתיך ואני מה אעשה לך היא דאתאי לקמיה דרב אמרה לו רבי ערכתי לו שלחן והפכו אמר מאי שנא מן ביניתא^ב ואלא תתרוו אחרי לבבכם מכאן אמר רבי יאל ישתה אדם בכום זה ויתן עיניו בכום אחר אמר רבינא לא נצרכא אלא דאפילו^ג ב' נשוי^ד וברותי מכם המורדים והפושעים בי אמר רבי לוי יאלו בני תשע מדות בני אסנת"ה בני אימה בני אנוסה בני נדוי בני תמורה בני מריצה בני שכרות בני גרושת הלב בני ערבוניא בני חצופה איני^א והאמר בני שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל אדם שאשתו טובעתו הויין לו בנים שאפילו בדרורו של משה רבינו לא היו כמותם שנאמר^ב הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וכתוב^ג ואקח את ראשי שבמיכם ולא כתיב נבונים וכתוב^ד יששכר חמור גרם וכתוב^ה מבני יששכר יודעי בינה לעתים היא דמרציא ארצויי:

הדרן עלך ואלו מותרין

ארבעה נדרים הפירו חכמים. בני גרושת הלב בני ערבוניא בני חצופה איני^א והאמר בני שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל אדם שאשתו טובעתו הויין לו בנים שאפילו בדרורו של משה רבינו לא היו כמותם שנאמר^ב הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וכתוב^ג ואקח את ראשי שבמיכם ולא כתיב נבונים וכתוב^ד יששכר חמור גרם וכתוב^ה מבני יששכר יודעי בינה לעתים היא דמרציא ארצויי:

הדרן עלך ואלו מותרין

ארבעה נדרים הפירו חכמים. בני גרושת הלב בני ערבוניא בני חצופה איני^א והאמר בני שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל אדם שאשתו טובעתו הויין לו בנים שאפילו בדרורו של משה רבינו לא היו כמותם שנאמר^ב הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וכתוב^ג ואקח את ראשי שבמיכם ולא כתיב נבונים וכתוב^ד יששכר חמור גרם וכתוב^ה מבני יששכר יודעי בינה לעתים היא דמרציא ארצויי:

א) נ"ח רבא (ט) עירובין
 ב) ימות קטן: גיטין
 ג) לזמן נט. ע"ש ר"י ס'
 ד) לזמן עו: ע"ש
 ה) ע"ש ר"י
 ו) ע"ש ר"י
 ז) ע"ש ר"י
 ח) ע"ש ר"י
 ט) ע"ש ר"י
 י) ע"ש ר"י

תורה אור השלם

1. מושק אדם ילע קדש ואחר נדרים לבקר: מילי כ כה
2. יש בוטה במקדשות וצבור רעה מבשרך כי תולדות והשחרות הכל: קהלת י' ב
3. ובי תחדל לגדר לא יקרה בך חטא:
4. שם רשעים תדלו רגו ושם יתנו יגיעי כתיב:
5. ארוב ג י' וקטר בעם מלפך ותעבר רעה מבשרך כי תולדות והשחרות הכל: קהלת י' ב
6. כל פעל י' למעברו וגם רשע ליום רעה: מילי טו ד
7. ובגוים יהם לא תרגיע ולא יקרה מנחם לזכר רגלך ונתן י' לך שם שמקמינו: (ט) שם א"ל עולא היהא שעתא:

הנהגות הב"ח

א) גבי ולא פתחין בניי
 ב) דמחלל דלמנא דלמנא
 ג) כחולל כל הנהגות א"כ
 ד) שם א"ל
 ע) עולא היהא שעתא:

גליון הש"ס

גבי א"ל נפשך הצלת. ע"י
 סוטה דף מא ע"ב מ"ה
 ס"ה המנוח: ב"ה"ן ר"ה
 הווא שעתא. לא נתקדש
 וכו'. ע"י סוטה דף דף י"א
 ע"ש רש"י ד"ה על שם
 ובמנות פג ע"ב רש"י
 ד"ה כל הצלחות:

מוסף רש"י

כל הבוטה. הטרד נהר.
 ראוי לדקורו בחיוב.
 דלמא לא מקמי ליה
 והיינו פתח דקאמר ליה
 אלו היית יודע שאמר
 לגדור ויחייב מיטה אתה
 עליו, כלום היית נודר,
 ואמר ליה הלא לא, אלא
 לשון חכמים מרפא.
 שמתירין לו גדרו (שחיבו)
 הנודר באילו
 בהמה. בשעת איסור
 הצמות (יבמות ט) גיטין
 דמוטא הוא דמני
 (דברים כג) וכי תחדל
 לגדור וי' הא לא תחל
 יהיה כן חטא (יבמות טט).

אילו לא חמאם זה אימה. אילו לא שראתה זה אימה: מילין דעוובה. דברים שיפין להניחן כלומר דבר זימה: כנדי לא אדרס. כנסת לא הימה מדירתה ומלעיון עליה מי היית מדינה. הכא ליכא למשמע אזי פותחין אזי לא: שמבקרין מעשין. כנדי של מעלה בשביל שמדברת:

מאי קראה. שמפני נדרים מוקרין מעשיו של אדם: ואחר נדרים לבקר. שאם נודר מבקרין מעשיו: ולא פתחין. לשום אדם זבחי אחר נדרים לבקר משום דהוי איוס גדול

שאפי' אין דעמו להפך יאמר עכשיו שרזינו להפך ולא זבחי תרמי אחרנייתא נמי משום דהוי איוס גדול ואומר שדעמו להפך ואינו כן: כל הנוטה. כל הנודר. כמו מצטא שפתייה (במדבר ל) ולשון חכמים מרפא. שמתירין לו: כאלו כנה צמה. לעבודת כוכבים:

כדיהם כנ כג שם רשעים תדלו רגו ושם יתנו יגיעי כתיב: ארוב ג י' וקטר בעם מלפך ותעבר רעה מבשרך כי תולדות והשחרות הכל: קהלת י' ב
 כל פעל י' למעברו וגם רשע ליום רעה: מילי טו ד
 ובגוים יהם לא תרגיע ולא יקרה מנחם לזכר רגלך ונתן י' לך שם שמקמינו: (ט) שם א"ל עולא היהא שעתא:
 כנדי רשעים. אע"פ שזודרים ומקיימין איקרו רשעים: לז רגו. היינו כעם בשביל לז רגו יהיה כליון עינים: כמיסקיה. כשעלה לא"י: איסלון. עשו לו לוייה: בני חוואי. יהודים היו: א"ל אין ופרע לו ביש שחיתה. ונתיילא לומר לו שלא עשה יפה שמה יהרגו: כי אפא. עולא לקמיה דרבי יוחנן: אמר דלמא אחזיקי ידי עוברי עזירה. שאמרתי לו זיל ופרע בית שמעיה: א"ל יפה עשית. שכן אמרת לו שנשפך הבלת צאותו דצדור: סמה ר' יוחנן. על דהוה ליה להסוא צר חוזהא כעם כל כך שהרג לבצורו הואיל דהוה צארכ ישראל: לא

שנאמר כל פעל ה' למענהו וגם רשע ליום רעה ולא עוד אלא שהתחנותיות שולמות בו שנאמר ונתן ה' לך שם לב רגו וכליון עינים ודאבון נפש איזהו דבר שמכלה את העינים ומדאיב את הנפש הוי אומר אלו התחנותיות עולא במיסקיה לארעא דישראל איתלוו ליה תרין בני חוואי בהדיה קם חד שחטיה לחבריה אמר ליה לעולא יאות עברי אמר ליה אין ופרע ליה בית השחיטה כי אתא לקמיה דר' יוחנן א"ל דלמא חס ושלום אחזיקי ידי עוברי עבירה א"ל נפשך הצלת קא תמה רבי יוחנן מכדי כתיב ונתן ה' לך שם לב רגו בבבל כתיב א"ל ה' ההוא שעתא לא

שנאמר כל פעל ה' למענהו וגם רשע ליום רעה ולא עוד אלא שהתחנותיות שולמות בו שנאמר ונתן ה' לך שם לב רגו וכליון עינים ודאבון נפש איזהו דבר שמכלה את העינים ומדאיב את הנפש הוי אומר אלו התחנותיות עולא במיסקיה לארעא דישראל איתלוו ליה תרין בני חוואי בהדיה קם חד שחטיה לחבריה אמר ליה לעולא יאות עברי אמר ליה אין ופרע ליה בית השחיטה כי אתא לקמיה דר' יוחנן א"ל דלמא חס ושלום אחזיקי ידי עוברי עבירה א"ל נפשך הצלת קא תמה רבי יוחנן מכדי כתיב ונתן ה' לך שם לב רגו בבבל כתיב א"ל ה' ההוא שעתא לא

נפשך הבלת. שאלמלא כן היה הורגך: קא סמה רבי יוחנן ונסן לך שם לז רגו כצנל כסיב. והיאך גבר כעסו של אותו בן מחוזה כל כך להרוג את חצירו: הסוא שעתא לא עזרין ירדנא. ועבר הירדן. לא נתקדש להצאת העומר ולמקלת קדושות: (ט) גזובה אפן. במגזורת כעסו: אין אליהם כל מומסיו. ששכינה אינה חשובה כנגדו: שנאמר כי כעם חזיק כסילוס ינוח. אלמלא דכועס הוי כסיל: וכסיל יפרוש אולס. אלמלא מוסיק טפשות: לא נסן להם אלא חמשה חומשי טורה וספר יהושע. שעיקרן של אחר נביאים לא היה אלא להוכיח ישראל על עבירות ישראל על עבירות שצידם ואלמלא (לא) חטאו לא הוצרכו לתוכחה: מפני שערכה של ארץ ישראל היא. שצספר יהושע מפורשות עירות שצארכ ישראל והנחלות אשר נחלו ולפיכך אפילו לא חטאו היו לריכין ספר יהושע: שנאמר כי כרוז חמה רב פעם. כרוז דברי חכמות הנביאים יש סימן לרוז כעם שהכעיסו ישראל להקדוש צרוך הוא: אמר

דפתחין פנקסך וממששין עעונך. שמתוך שהוא נודר נראה שהוא מחזיק עמנו כחסיד שלא יכשל בנדרו ומתוך כך מן השמים פותחים פנקס זכיותיו וממששין צמיעיו: אמר רבי אבה מאי קרא. כלומר דהכי הוא כדאמר ליה רבי ינאי: ואחר נדרים לבקר. אחר שנדר אדם מבקרין מעשיו:

אילו לא חמאם זה אימה. אילו לא שראתה זה אימה: מילין דעוובה. כנדי לא אדרס. כנסת לא הימה מדירתה ומלעיון עליה מי היית מדינה. הכא ליכא למשמע אזי פותחין אזי לא: שמבקרין מעשין. כנדי של מעלה בשביל שמדברת:

מאי קראה. שמפני נדרים מוקרין מעשיו של אדם: ואחר נדרים לבקר. שאם נודר מבקרין מעשיו: ולא פתחין. לשום אדם זבחי אחר נדרים לבקר משום דהוי איוס גדול ואומר שדעמו להפך ואינו כן: כל הנוטה. כל הנודר. כמו מצטא שפתייה (במדבר ל) ולשון חכמים מרפא. שמתירין לו: כאלו כנה צמה. לעבודת כוכבים:

כדיהם כנ כג שם רשעים תדלו רגו ושם יתנו יגיעי כתיב: ארוב ג י' וקטר בעם מלפך ותעבר רעה מבשרך כי תולדות והשחרות הכל: קהלת י' ב
 כל פעל י' למעברו וגם רשע ליום רעה: מילי טו ד
 ובגוים יהם לא תרגיע ולא יקרה מנחם לזכר רגלך ונתן י' לך שם שמקמינו: (ט) שם א"ל עולא היהא שעתא:
 כנדי רשעים. אע"פ שזודרים ומקיימין איקרו רשעים: לז רגו. היינו כעם בשביל לז רגו יהיה כליון עינים: כמיסקיה. כשעלה לא"י: איסלון. עשו לו לוייה: בני חוואי. יהודים היו: א"ל אין ופרע לו ביש שחיתה. ונתיילא לומר לו שלא עשה יפה שמה יהרגו: כי אפא. עולא לקמיה דרבי יוחנן: אמר דלמא אחזיקי ידי עוברי עזירה. שאמרתי לו זיל ופרע בית שמעיה: א"ל יפה עשית. שכן אמרת לו שנשפך הבלת צאותו דצדור: סמה ר' יוחנן. על דהוה ליה להסוא צר חוזהא כעם כל כך שהרג לבצורו הואיל דהוה צארכ ישראל: לא

שנאמר כל פעל ה' למענהו וגם רשע ליום רעה ולא עוד אלא שהתחנותיות שולמות בו שנאמר ונתן ה' לך שם לב רגו וכליון עינים ודאבון נפש איזהו דבר שמכלה את העינים ומדאיב את הנפש הוי אומר אלו התחנותיות עולא במיסקיה לארעא דישראל איתלוו ליה תרין בני חוואי בהדיה קם חד שחטיה לחבריה אמר ליה לעולא יאות עברי אמר ליה אין ופרע ליה בית השחיטה כי אתא לקמיה דר' יוחנן א"ל דלמא חס ושלום אחזיקי ידי עוברי עבירה א"ל נפשך הצלת קא תמה רבי יוחנן מכדי כתיב ונתן ה' לך שם לב רגו בבבל כתיב א"ל ה' ההוא שעתא לא

נפשך הבלת. שאלמלא כן היה הורגך: קא סמה רבי יוחנן ונסן לך שם לז רגו כצנל כסיב. והיאך גבר כעסו של אותו בן מחוזה כל כך להרוג את חצירו: הסוא שעתא לא עזרין ירדנא. ועבר הירדן. לא נתקדש להצאת העומר ולמקלת קדושות: (ט) גזובה אפן. במגזורת כעסו: אין אליהם כל מומסיו. ששכינה אינה חשובה כנגדו: שנאמר כי כעם חזיק כסילוס ינוח. אלמלא דכועס הוי כסיל: וכסיל יפרוש אולס. אלמלא מוסיק טפשות: לא נסן להם אלא חמשה חומשי טורה וספר יהושע. שעיקרן של אחר נביאים לא היה אלא להוכיח ישראל על עבירות ישראל על עבירות שצידם ואלמלא (לא) חטאו לא הוצרכו לתוכחה: מפני שערכה של ארץ ישראל היא. שצספר יהושע מפורשות עירות שצארכ ישראל והנחלות אשר נחלו ולפיכך אפילו לא חטאו היו לריכין ספר יהושע: שנאמר כי כרוז חמה רב פעם. כרוז דברי חכמות הנביאים יש סימן לרוז כעם שהכעיסו ישראל להקדוש צרוך הוא: אמר

נפשך הבלת. שאלמלא כן היה הורגך: קא סמה רבי יוחנן ונסן לך שם לז רגו כצנל כסיב. והיאך גבר כעסו של אותו בן מחוזה כל כך להרוג את חצירו: הסוא שעתא לא עזרין ירדנא. ועבר הירדן. לא נתקדש להצאת העומר ולמקלת קדושות: (ט) גזובה אפן. במגזורת כעסו: אין אליהם כל מומסיו. ששכינה אינה חשובה כנגדו: שנאמר כי כעם חזיק כסילוס ינוח. אלמלא דכועס הוי כסיל: וכסיל יפרוש אולס. אלמלא מוסיק טפשות: לא נסן להם אלא חמשה חומשי טורה וספר יהושע. שעיקרן של אחר נביאים לא היה אלא להוכיח ישראל על עבירות ישראל על עבירות שצידם ואלמלא (לא) חטאו לא הוצרכו לתוכחה: מפני שערכה של ארץ ישראל היא. שצספר יהושע מפורשות עירות שצארכ ישראל והנחלות אשר נחלו ולפיכך אפילו לא חטאו היו לריכין ספר יהושע: שנאמר כי כרוז חמה רב פעם. כרוז דברי חכמות הנביאים יש סימן לרוז כעם שהכעיסו ישראל להקדוש צרוך הוא: אמר

א ב טו"ש י"ד סי'
 ב טו"ש י"ד סי'
 ג מ"י פ"ב מה'י
 ד מ"י פ"ב מה'י
 ה כ"ה סג' פ"ב מה'י
 ו כ"ה סג' פ"ב מה'י
 ז כ"ה סג' פ"ב מה'י
 ח כ"ה סג' פ"ב מה'י
 ט כ"ה סג' פ"ב מה'י
 י כ"ה סג' פ"ב מה'י

פירוש הרא"ש

ב"ה דעיובן. אלמלא שראתה אמה זה דברים ממעריס שראוי להיחה ולעונה: דפתחין פנקסך וממששין צמיעיו. מן השמים פותחין פנקס מעשיו ומדקדקין בהם בשביל שהוא מרשיע לזכור א"י שהוא מחזיק את עצמו לזיק וצווח שזול לתיס את נדו ולא יכשל בו כעין עיון הפלה ולכן מדקדקין במעשיו: ולא פתחין ה"י נהי דרמננא אסר עליה דברים האסורים כי מוסיק איהו אמאי לאסר רחמנא פשע כענין שאמרו צירושלמי צפרק פותחים' לא דיך צמה שאסרה מורה אלא שאמה אוסר עליך דברים אחרים וש"ך ציה נמי האי ליסנא משום נודר מתפסם צקרבן וכיון שאין קרבנו רצוי מנאל כצונה צמה ומקריב צחוץ: והמקיימו. כלומר שאינו נשאל עליו כאלו הקריב על אותה צמה קרבן ומיז משום שחוטין חוץ: צרישא פתחין. צרישא דצרישא דרבי נדי נודר כל הנודר כאלו צנה צמה פתחין שלפי שאין העבירה גדולה כל כך אס אינו מתחרט בלבו לא יבטיש מלומר האמת: כפיא. של אותה צרישא דהיינו המקיימו כאלו הקריב עליה קרבן: רצה אמר לא פתחין דאיכא למיחש שמה מתוך חומרה העבירה אע"פ שאינו מתחרט מתוך שהוא מתבייש יסקר לומר שהוא מתחרט: וילוף חדלה חדלה. דהכא ה"ק וכי תחדל לגדור לא יהיה כך חטא הא אס לא תחדל יהיה כך חטא: כנדי רשעים נדר צנוי צקרבן וכצנועה. אלמלא נודר רשע מקרי: כל אדם כפועם כל מיני גיהנם שולטים בו. לפי שהכעם מציאו לכפור בעיקר כדאמרינן צפרק רבי אליעזר דאורג (שבת קה): למצבר כליו צחמתו יהיה צעניך כעוצד עבודת כוכבים: ופרע ליה ביש השחיטה. שימות מהר: נפשך הבלת. שאלמלא כן היה הורגך: קא סמה רבי יוחנן ונסן לך שם לז רגו כצנל כסיב. והיאך גבר כעסו של אותו בן מחוזה כל כך להרוג את חצירו: הסוא שעתא לא עזרין ירדנא. ועבר הירדן. לא נתקדש להצאת העומר ולמקלת קדושות: (ט) גזובה אפן. במגזורת כעסו: אין אליהם כל מומסיו. ששכינה אינה חשובה כנגדו: שנאמר כי כעם חזיק כסילוס ינוח. אלמלא דכועס הוי כסיל: וכסיל יפרוש אולס. אלמלא מוסיק טפשות: לא נסן להם אלא חמשה חומשי טורה וספר יהושע. שעיקרן של אחר נביאים לא היה אלא להוכיח ישראל על עבירות ישראל על עבירות שצידם ואלמלא (לא) חטאו לא הוצרכו לתוכחה: מפני שערכה של ארץ ישראל היא. שצספר יהושע מפורשות עירות שצארכ ישראל והנחלות אשר נחלו ולפיכך אפילו לא חטאו היו לריכין ספר יהושע: שנאמר כי כרוז חמה רב פעם. כרוז דברי חכמות הנביאים יש סימן לרוז כעם שהכעיסו ישראל להקדוש צרוך הוא: אמר